

Fingrid Oy
voimajohtohanke

UUDELY/2145/2023

12.12.2023

Liite / Bilaga 1 / 141. § RAKYMP 12.12.2023

Rakennus- ja ympäristövaliokunta
PL 7
04131 Sipoon kuntaUudenmaan ELY-keskus
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi**Sipoon kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto Fingrid Oyj:n 400 kV Hausjärvi - Sipoo voimajohtohankkeen YVA-ohjelmasta UUDELY/2145/2023****Yleiskuvaus hankkeesta**

Hankkeessa tarkastellaan uuden 400 kilovoltin sähkönsiirtoyhteyden rakentamista Hausjärven Puujaalta Kalliomäen ja Soinilan kautta Sipoon ja Porvoon rajalla sijaitsevalle Fingridin Anttilan sähköasemalle. Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035. Hankkeessa selvitetään yksittäisen 400 kilovoltin voimajohdon rakentamisen lisäksi kahden 400 kilovoltin voimajohdon rakentamista. Vaihtoehdot toteutettaisiin maastoon eri pylvästyypeillä, jotka vaativat erilaiset perustukset ja tilan. YVA-ohjelmassa arvioidaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Pohjoisessa johtoreitin välillä Puujaa-Kalliomäki sekä etelässä Sipoon, Pornaisen ja Porvoon rajalla välillä Soinila-Anttila tarkastellaan vain yhtä reittivaihtoehtoa, joka sijoittuu pääasiassa nykyisen voimajohdon viereen samaan maastokäytävään. Kalliomäki-Soinila välillä tarkastellaan kaikkiaan viittä vaihtoehtoista voimajohtoreittiä.

Hankkeen aikataulu

Voimajohtohanke on alkanut esisuunnittelulla ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä. YVA-menettely on käynnistynyt virallisesti, kun YVA-ohjelma on lokakuussa 2023 jätetty yhteysviranomaisena toimivalle Uudenmaan ELY-keskukselle. Varsinainen vaikutusten arviointi tehdään vuosien 2023–2024 aikana. Tulokset kootaan arviointiselostukseksi, joka valmistuu arviolta alkukesällä 2024.

Yhteysviranomainen antaa arviointiselostuksesta perustellun päätelmän arviolta loppukesästä vuonna 2024. Fingrid tekee päätöksen hankkeen jatkosuunnittelusta ja rakentamisesta YVA-menettelyn jälkeen. Alustavan aikataulun mukaan voimajohdon rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2025–2027. Hankkeen rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2028–2030.

Linjaus- ja rakennevaihtoehdot

Fingrid Oy
voimajohtohanke

UUDELY/2145/2023

12.12.2023

Liite / Bilaga 1 / 141. § RAKYMP 12.12.2023

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa tullaan ensisijaisesti hyödyntämään olemassa olevia johtokäytäviä. Suunnittelualue on jaettu kolmeen tarkastelujaksoon, joista jakso 3 sijoittuu pääosin Pornaisten ja Sipoon kuntien alueille välille Soinila-Anttila. Reitin pohjoisosassa voimajohto sijoittuu Mäntsälän kunnan alueelle ja eteläosassa Porvoon kaupungin alueelle. Tällä jaksolla suunniteltu voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen Fingridin 110 ja eteläosassa myös 400 kilovoltin voimajohdon rinnalle samaan maastokäytävään pelto- ja metsäalueille. Uutta maastokäytävää voimajohdolle on kuitenkin suunniteltu Pornaisten kunnan alueelle asutuksen ja muiden arvokohteiden kiertämiseksi. Tapiola-Brusas alueella voimajohtoreitti vaihtaa puolta suhteessa nykyiseen 110 kilovoltin voimajohtoon. Suunniteltu voimajohtoreitti ylittää jaksolla Natura-alueeksi luokitellun Sipoonjoen kahdesti ja sivuaa Kummelbergenin luonnonsuojelualuetta uudessa maastokäytävässä. Jakson 3 eteläosassa suunniteltu voimajohto ylittää Porvoo-Kerava junaradan.

Ensimmäinen Pornainen-Sipoo linjan osa on 7,5 km pitkä ja uutta johtoaluetta on pinta-alaltaan 24,0 tai 30,7 ha valittavasta pylväsvaihtoehdosta riippuen. Uuden tarvittavan johtoalueen leveys on 32 tai 41 metriä, jolloin alueen kokonaisleveys on joko 95 tai 103 metriä nykyisen 110 kilovoltin voimajohdon kanssa. Toinen osa Pornaisen, Sipoon ja Porvoon alueella on 4,2 km ja pinta-alalta 13,3 tai 17,1 ha. Suonkulma-Anttila välillä johtoalueen kokonaisleveys tulee olemaan 116 tai 125 metriä nykyisten 110 ja 400 kilovoltin voimajohtojen kanssa.

Maakaapelivaihtoehtoa ei tutkita YVA-ohjelmassa. Ohjelman mukaan maakaapelin käyttövarmuuteen ja tekniisiin ominaisuuksiin liittyy riskejä ja epävarmuuksia, joita avojohtoja käytettäessä ei ole. Maakaapelin haittatekijöiksi on tunnistettu mahdollisten vikojen pitkä kesto, lyhyempi käyttöikä, korkeat investointikustannukset avojohtoa vastaavan sähkönsiirtokyvyn saavuttamiseksi ja rakentamisen maankaivutöiden kalleus. Maakaapelin ympäristövaikutukset on arvioitu avojohtoa merkittävämmiksi mittavan kaapelikaivannon ja asennusalueen takia. Taajamien kohdalle rakennettavia lyhyitä maakaapeliosuuksia ei myöskään nähdä realistisina vaihtoehtoina.

Nollavaihtoehto eli hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista kantaverkon toimivuuden turvaamiseksi. Sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta. Uusi voimajohto on siis välttämätön.

Sipoon ympäristönsuojeluviranomaisen johtopäätökset

Sipoon ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että jo olemassa olevan johtoalueen hyödyntäminen on välttämätöntä. Johtoalueen leventämisestä aiheutuu kuitenkin vaikutuksia luontoon ja maisemaan. YVA-menettelyssä tulee tarkastella lisääntyvää reunavaikutusta ja arvioida esimerkiksi vieraslajiriskiä johtolinjaa varten raivattavilla alueilla. Kasvillisuuden ja puuston raivaaminen johtojen alta ja alueen reunoilta lisää luontoa pirstovaa vaikutusta jo ennestään pienipiirteisellä laikkumaisella alueella. Pirstoutuneilla alueilla paikalliset olosuhteet ja esimerkiksi jäljellä olevat metsälaikut kasvattavat merkitystään, jolloin arviointiohjelman taulukon 19 mukainen luonnonmonimuotoisuuden tarkastelu laajana ylimaakunnallisena kokonaisuutena on mittakaavana liian suuri.

Fingrid Oy
voimajohtohanke

UUDELY/2145/2023

12.12.2023

Liite / Bilaga 1 / 141. § RAKYMP 12.12.2023

Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että peltomaisilla alueilla muuttolintujen ja metsäisillä linnustolle tärkeillä alueilla muiden lintujen riski törmätä voimajohtoihin tulee minimoida lintuesteillä. Sipoon Paippisissa on vuosittain muuttolintuja, kuten joutsenia, houkuttelevia peltojärviä, jotka eivät kuitenkaan sijaitse suunniteltavan voimajohtolinjan välittömässä läheisyydessä. Peltojärvien alueilla tapahtuu vuosittain lintujen törmäämisiä sähkölinjoihin. Lintujen lentoreitit tulee huomioida ja arvioida voiko suunniteltava voimajohtolinja lisätä muutonaikaista törmäysriskiä. Sipoon ympäristönsuojeluviranomainen suosittelee selvittämään luonnonsuojelulain mukaisen vapaaehtoisen ekologisen kompensaaation mahdollisuutta, mikäli työn edetessä selvityksissä havaitaan sellaisia luontovaikutuksia, joita ei voida välttää tai vähentää.

Koska voimajohtolinja kulkee sellaisten alueiden halki, joilla sulfaattipitoisen savimaan esiintymistodennäköisyys vaihtelee, maaperä tulee selvittää tarkemmin ja asia tulee huomioida pylväsvaihtoehtoja valitessa ja toteutuksen suunnittelussa. Samoin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tulee selvittää massanvaihto-, paalutus- ja louhintatarpeet, jotta kuljetukset ja mahdolliset väliavarastoinnit voidaan suunnitella. YVA-menettelyssä tulee kiinnittää huomiota myös kiertotalouden mahdollisuuksiin, esimerkiksi vanhojen voimajohtorakenteiden purkamisesta syntyvien materiaalien osalta.

Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutuksia on arvioitu tässä vaiheessa kattavasti ja ympäristövaikutusten arvioinnin painopisteet ovat perustellut. Pylvästyypit tulee valita sen mukaan, mistä aiheutuu milläkin alueella vähiten negatiivisia vaikutuksia ympäristölle. Tässä vaiheessa pidetään kannattavana rakentaa kaksi 400 kilovoltin voimajohtoa, mutta tarkemmat selvitykset ja lisätiedot sähköön siirtokapasiteetin tarpeista määrittävät lopullisen ratkaisun.